

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

Törvénymódosítási javaslatok a legsérülékenyebb menedékkérők szabadításáról és a fogvatartottak éheztetésének megszüntetéséről

2019. június 7.

A Magyar Helsinki Bizottság, amely 30 éve nyújt ingyenes jogi segítséget a menedékkérőknek, az őket érő legsúlyosabb és legkirívóbb jogsértések azonnali felszámolására az alábbi szövegszerű törvénymódosító javaslatokat teszi.

A Magyar Helsinki Bizottság mély aggodalommal figyeli a tranzitónákban fogvatartottak helyzetét. Mint ahogyan arra Dunja Mijatović, az Európa Tanács emberi jogi biztosa is rámutatott május 21-én kelt jelentésében, a magyar demokrácia és jogállamiság helyzetének folyamatos romlásával a hazánk védelmét kérők is egyre súlyosabb jogsértéseket szenvednek el.

2017. március 28. óta a 14 éven aluli kísérő nélküli kiskorúak kivételével minden menedékkérőnek a tranzitónákban kell megvárnia eljárásának befejezését. A tranzitónákban több tekintélyes nemzetközi szervezet (az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, az UNICEF, az Európa Tanács emberi jogi biztosa, a kínzás és embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésének európai bizottsága, az Európa Tanács keretében működő Lanzarote Bizottság és GRETA Bizottság) szerint fogva tartják a menedékkérőket, sokszor embertelen körülmények között. A bizonytalan ideig tartó, szigorú, börtönszerű viszonyok közötti kényszerű tartózkodás súlyan károsítja az eddig is sokat szenvedett menedékkérők lelki egészségét.

2018 augusztusa óta 14 esetben éheztetett a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) a tranzitónában fogvatartott embereket, menedékkérőket és idegenrendészeti eljárás alatt állókat egyaránt. Eddig 23 ember szenvedett, akár több napon keresztül is, a Hivatal példátlanul súlyos jogsértése miatt. A Belügyminisztérium és a Hivatal minden esetben kivétel nélkül a hatályos magyar szabályozás végrehajtásának tekintették a történeteket.

Ezek a jogsértések rendszerszintű hiányosságokból fakadnak, amelyekre **csak a jogszabályok átfogó, a nemzetközi emberi jogi normáknak és az uniós jognak megfelelő módosítása lehet a megoldás**. A legsúlyosabb jogsértések orvoslása azonban nem várthat magára. Az alapvető emberi jogokat súlyosan sértő helyzet orvoslása érdekében ezért a Magyar Helsinki Bizottság az alábbi szövegszerű törvénymódosító javaslatokat teszi.

A hivatkozott jogszabályok

A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (Met.)

A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Harmtv.)

A Harmtv. végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rend. (Harmtv. vhr.)

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)

Az éheztetés megakadályozása a menekültügyi eljárásban

A **Met. 53. § (6) bekezdésének** helyébe az alábbi szöveg lép:

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

„A közigazgatási perben – az 51. § (2) bekezdés e) és f), valamint a (7) bekezdés h) pontja alapján hozott menekültügyi döntések kivételével – a keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya a döntés végrehajtására.”

A keresetlevél halasztó hatályának elrendelése garanciális jelentőségű. Bár a Kp. alapján a bíróság elrendelheti a keresetlevél halasztó hatályát, a jogi képviselő nélkül eljáró fogvatartott menedékkérők számára ez a lehetőség sokszor nem ismert. A keresetlevél halasztó hatályának elrendelésére irányuló kérelem hiányában azonban a Hivatal már a bírósági felülvizsgálat alatt megindíthatja az idegenrendészeti eljárást, amely a kérelmezők éheztetését is maga után vonja.

A Met. 80/K. § (11) bekezdése hatályát veszti.

Amennyiben egy menedékkérő kérelmét a Hivatal véglegesen elutasította vagy az eljárást megszüntette, majd ezt követően új kérelmet nyújt be (akkor is, ha időközben felmerült új tény vagy körülmény, tehát a kérelem nem nyilvánvalóan megalapozatlan), nem illetik meg ebben a második eljárásban a kérelmezőt a területen maradáshoz, az ellátáshoz és szálláshoz, valamint a munkavégzéshez való jogosultságok. Ez azt jelenti, hogy a Hivatal ilyen esetben is éheztetheti a fogvatartott menedékkérőket.

Az éheztetés megakadályozása az idegenrendészeti eljárásban

A Harmtv. 62. § (3a) bekezdése hatályát veszti.

A Harmtv. lehetővé teszi a Hivatalnak, hogy az idegenrendészeti eljárás idejére is a tranzitónában tartsa fogva a jogerősen elutasított menedékkérőket. A Harmtv. vhr. azonban erre az esetre nem írja elő kifejezetten az étel biztosításának kötelezettségét, a Hivatal pedig erre hivatkozva éheztetett 23 embert az elmúlt hónapokban.

A Harmtv. vhr.-t a Parlament nem tudja módosítani, azonban a jogforrási hierarchiában felette álló Harmtv. megfelelő módosításával ez a probléma orvosolható. Amennyiben a Hivatal nem jelölheti ki a tranzitónát kötelező tartózkodási helyként, megszűnik ezen önkényes és súlyosan jogsértő jogalkalmazás lehetősége.

A legsérülékenyebbek szabadítása a tranzitónákból

A Gyvt. 4. § (1) bekezdés c) pontjának helyébe az alábbi szöveg lép:

„A törvény hatálya kiterjed a menedékjogról szóló törvény szerint, arra a tizennyolcadik életévét be nem töltött menedékjogi kérelmet benyújtó külföldi gyermekre, aki jogszabály vagy szokás alapján felügyeletéért felelős nagykorú személy kíséréte nélkül lépett Magyarország területére, vagy a belépést követően maradt felügyelet nélkül, mindaddig amíg ilyen személy felügyelete alá kerül – feltéve, hogy az illető gyermek kiskorúságát a menekültügyi hatóság megállapította.”

Ezzel a módosítással a Gyvt. személyi hatálya ismét a 2017. március 28-a előtti körre terjed majd ki, kivételek nélkül.

Ez a módosítás szükséges ahhoz, hogy kísérő nélküli kiskorúakat semmiképpen ne lehessen a tranzitónában fogva tartani.

A Met. 80/J. § szakasz helyébe az alábbi szöveg lép:

„(1) A tranzitónára a menekültügyi őrizet szabályait megfelelően alkalmazni kell.

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1074 Budapest, Dohány utca 20. II/9.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

(2) A tranzitónában különleges bánásmódot igénylő személyeket és a kiskorú gyermekekkel rendelkező családok tagjait nem lehet elhelyezni."

A módosítás összhangba hozza a tranzitónákra vonatkozó belső jogi környezetet a ténnyel, hogy a tranzitónák fogvatartási helyek. A menekültügyi őrizetre vonatkozó garanciális szabályokat így a személyi szabadságuktól megfosztottak jogainak védelme érdekében ebben az esetben is alkalmazni kell.

További garanciális szabály, hogy gyermekeket és más sérülékeny, különleges odafigyelést igénylő menedékkérőket ne lehessen fogva tartani, hiszen ez nyilvánvalóan ellenkezik a helyzetükből fakadó sajátos szükségleteikkel. Bár az uniós jog nem tiltja a menedékkérő gyermekek és különleges bánásmódot igénylő személyek fogvatartását, a tranzitónában tapasztalható embertelen körülmények egyértelműen indokolják a (2) bekezdésben megfogalmazott tiltás bevezetését.